

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zajištění závazku převodem práva - část. III.

V souvislosti se zajišťovacím převodem práva se nejednoznačnou jeví odpověď na otázku, jakého charakteru tento právní institut vlastně bude. Objevují se názory, že se jedná svojí povahou o právní úkon učiněný s podmínkou rozvazovací, stejně tak jako názory, že jde o fiduciární převod práva (např. Čermák K. in Bulletin advokacie, ročník 1997, č.3, str.11 an.).

V souvislosti se zajišťovacím převodem práva se nejednoznačnou jeví odpověď na otázku, jakého charakteru tento právní institut vlastně bude. Objevují se názory, že se jedná svojí povahou o právní úkon učiněný s podmínkou rozvazovací, stejně tak jako názory, že jde o fiduciární převod práva (např. Čermák K. in Bulletin advokacie, ročník 1997, č.3, str.11 an.). Osobně se domnívám, že s ohledem na znění ust. § 553 odst. 1 OZ, ze kterého je zřejmé, že převod práva má být pouze dočasný (tzn. má sloužit pouze k zajištění pohledávky věřitele a v případě plnění pohledávky má zaniknout), půjde v tomto případě o právní úkon učiněný s podmínkou rozvazovací. Na podporu tohoto názoru je možno argumentovat rovněž ust. §26 odst.7písm.b) zákona č.[586/1992](#) Sb., zákon o dani z příjmu, kde je možnost uplatnění jedné poloviny ročního odpisu vázána na právní skutečnost, že v průběhu zdaňovacího období nabude daňový poplatník vlastnické právo k movitému majetku splněním závazku, který byl zajištěn převodem práva, tedy vlastnické právo nabude v důsledku splnění podmínky (splnění závazku) rozvazovací.

Vzhledem k tomu, že ust. §553 OZ není ustanovením kogentním, nebude vyloučena ani možnost, že si smluvní strany ve smlouvě dohodnou fiduciární charakter zajištění závazku převodem práva. S ohledem na charakter tohoto ustanovení budou mít smluvní strany při konkretizaci svých vzájemných práv a povinností absolutní volnost (§ 2 odst.3 OZ). Plně se zde tedy uplatní jedna ze základních zásad ovládajících celé soukromé právo, a to zásada smluvní volnosti účastníků. Pokud dojde k zajištění závazku převodem práva, který bude mít fiduciární charakter (ze znění OZ není možno dovodit, že by zákon zajištění závazku fiduciárním převodem práva zakazoval), bude zřejmě na smlouvu, na základě které toto zajištění vznikne, nutno pohlížet jako na kontrakt inominátní (§ 51 OZ). V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že v případě splnění zajištěného závazku nedojde ke zpětnému převodu práva na dlužníka automaticky. Dlužníkovi vznikne pouze obligační nárok na uzavření smlouvy, na základě které by věřitel převedl zpět právo, které sloužilo k zajištění závazku (viz. níže).

Pokud by ovšem ve smlouvě nebyla rozvazovací podmínka ani fiduciární charakter výslovně dohodnut, znamenalo by to, dle mého mínění, že na celý právní vztah je třeba pohlížet jako na právní úkon učiněný s podmínkou rozvazovací.

Budeme-li na smlouvu o zajišťovacím převodu práva nahlížet jako na právní úkon učiněný s podmínkou rozvazovací, bude nezbytné na tento právní úkon aplikovat rovněž ustanovení § 36 OZ, které blíže upravuje důsledky užívání podmínek v občansko právních vztazích. S ohledem na ust. § 1 odst. 2 ObchZ bude toto ustanovení OZ použitelné rovněž pro obchodní závazkové vztahy, k jejichž zajištění bylo užito zajišťovacího převodu práva.

Smluvní strany by ve smlouvě měly podrobně upravit vzájemná práva a povinnosti, která jim na základě tohoto právního úkonu vzniknou. Podrobná úprava se vzhledem ke stručnosti zákonné úpravy jeví jako více než vhodnou. Smluvní strany by měly zejména dohodnout, kdo bude vykonávat právo sloužící k zajištění pohledávky po dobu účinnosti smlouvy, jakým způsobem dojde k vypořádání

ohledně případných plodů plynoucích držiteli práva, zákaz převést právo na třetí osobu, kdo ponese náklady na údržbu, příp. správu, předmětu k zajištění poskytnutého práva, povinnost sjednat pojištění předmětu práva.... V praxi může dojít např. k situaci, kdy dlužník za účelem zajištění svého závazku převede vlastnické právo k věci, kterou má v nájmu třetí osoba. Pokud by strany ohledně nájemného ve smlouvě nic nedohodly, znamenalo by to, že inkasované nájemné si ponechá věřitel, jelikož po celou dobu trvání zajišťovacího převodu vlastnického práva k věci bude držitelem v dobré víře (§ 130 odst.2 OZ). Dobrou víru v tomto případě zakládá smlouva o převodu vlastnického práva, i když se nejedná o úmysl trvalé dispozice s předmětem vlastnického práva (§ 130 odst. 1 OZ).

Smluvní strany by si měly zejména podrobně dohodnout podmínky, okolnosti a okamžik zpětného převodu práva po té, co došlo ze strany dlužníka ke splnění zajištěné povinnosti. Bude-li se v konkrétním případě jednat o právní úkon učiněný s podmínkou rozvazovací, znamená to (pokud nebude ve smlouvě dohodnuto jinak), že účinky převodu práva pominou v okamžiku, kdy dojde ke splnění podmínky rozvazovací, tzn. v okamžiku, kdy dlužník splní zajišťovanou povinnost. K tomuto okamžiku se osobou z tohoto práva oprávněnou stává ex lege opět dlužník. Pokud by v případě splnění podmínky rozvazovací věřitel i nadále vykonával právo za účelem zajištění závazku dlužníka na něj převedené, má dlužník možnost domáhat se svých práv prostřednictvím žaloby vlastnické. Bylo-li za účelem zajištění převedeno vlastnické právo k věci movité, která byla předána věřiteli, bude se dlužník domáhat navrácení věci žalobou na plnění (v případě věci nemovité žalobou na vyklizení). Pokud věc, k níž bylo vlastnické právo převedeno, zůstala v držení dlužníka, bude na místě, aby tento uplatnil svůj nárok prostřednictvím žaloby určovací. V tomto případě by nemělo, dle mého mínění, činit dlužníkovi problém osvědčit naléhavý právní zájem na podání určovací žaloby.

Mgr. Robert Vala
advokátní koncipient
AK JUDr. Petr Kafka, Znojmo

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)